

UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABI O'QITUVCHILARI UCHUN

QO'LLANMA

Sinf: 2-sinf

Dars mavzusi: *"Ishonamiz va tekshiramiz"*

Dars davomiyligi: 45 daqiqa

Dars maqsadi:

1. Tekshirish va ishonuvchanlik tushunchalarini o'quvchilarga tushuntirish.
 2. O'quvchilarga hayotdagi ma'lumotlarni tekshirishning ahamiyatini anglatish.
 3. Telefon, televizor va kompyuter vositalarining hayotdagi o'rni va ularning qanday ishlatilishini tushuntirish.
 4. O'quvchilarda yolg'on ma'lumotlarga ishonmaslik, tekshirish va to'g'ri axborotga ega bo'lish odatlarini shakllantirish.
-

Kutilayotgan natijalar:

1. O'quvchilar "ishonamiz" va "tekshiramiz" tushunchalarini o'rganadilar.
 2. Tekshirish orqali to'g'ri axborotga ega bo'lish va ma'lumotlarni qayta tekshirishni o'zlashtiradilar.
 3. Telefon, televizor va kompyuterning kundalik hayotdagi foydasi va ulardan foydalanganda e'tiborli bo'lish zarurligini tushunadilar.
 4. O'quvchilar yolg'on ma'lumotlardan saqlanish va ularni tekshirish kerakligini anglaydilar.
-

Metodlar:

- Rolly o'yinlar (turli vaziyatlarda ishonilgan ma'lumotlarni tekshirish)
 - Blitz so'rov (qisqa savol-javoblar)
 - Suhbat (mavzuga oid muhokama)
 - Hikoya (hayotiy voqealar orqali saboq olish)
 - Tajribalar (tekshirish uchun amaliy mashg'ulotlar)
-

Foydalaniladigan materiallar:

- **Kartochkalar:** Turli mavzu va vaziyatlarga oid savollar.
- **Rasmlar:** Televizor, telefon, kompyuter, tekshirish va ishonuvchanlik tushunchalariga oid vizual yordamlar.

Dars qismlari:

1. Darsga kirish (5 daqiqa)

O'qituvchi:

“Bugungi darsda biz ‘Ishonamiz va tekshiramiz’ mavzusida suhbatlashamiz. Sizlar bilan hayotiy vaziyatlar orqali ishonchli ma'lumot qanday bo'lishi va uni tekshirishning ahamiyati haqida o'rganamiz.”

Suhbat:

“Har birimiz kimgadir ishonamiz yoki ishonmaslikni tanlaymiz. Lekin bilasizmi, ba’zida ishonilgan ma'lumot noto'g'ri bo'lishi mumkin. Shu sababli, biz har doim eshitgan va o'qigan ma'lumotlarimizni tekshirishimiz kerak.”

2. Mavzuni tushuntirish (10 daqiqa)

Ishonamiz:

- “Biz oila a'zolarimiz, do'stlarimiz, ustozlarimizdan eshitgan yoki o'qigan ma'lumotlarga ishonamiz. Ammo ularni tekshirib ko'rish ham muhim.”

Tekshiramiz:

- “Tekshirish — bu biz olgan ma'lumot to'g'ri yoki noto'g'riligini boshqa manbalar orqali aniqlash demakdir.”

Axborot vositalari:

- **Televizor:** “Axborot olamiz, lekin har doim ham to'g'ri bo'lmashligi mumkin.”
 - **Telefon:** “Do'stlar bilan bog'lanish, internetdan foydalanish, lekin ma'lumotlarni tekshirish lozim.”
 - **Kompyuter:** “Ko'p narsani o'rganamiz, lekin ularni to'g'ri manbadan olish muhim.”
-

3. Hayotiy vaziyatlar (keys) (15 daqiqa)

Keys 1:

- *Holat:* “Do'stingiz internetda maqola o'qidi: ‘Barcha odamlar televizordan faqat foydali maqsadlarda foydalanadi’.”
 - **Savollar:**
 1. Ma'lumot to'g'rimi?
 2. Uni qanday tekshirish mumkin?

3. Nega bunday axborotni tekshirish kerak?

Keys 2:

- *Holat:* “Televizorda e’lon: ‘Yangi telefon modeli chiqdi, birinchi xaridorga bepul beriladi’. Lola va Timur bunga ishonmoqda.”
 - **Savollar:**
 1. Bu axborot to‘g‘ri bo‘lishi mumkinmi?
 2. Uni tekshirish uchun qayerga murojaat qilish kerak?

Mashg‘ulot:

- O‘quvchilarni ikki guruhga bo‘lib, keyslar asosida muhokama qilish.
 - Har bir guruh o‘z fikrlarini bildiradi va qanday qilib axborotni tekshirish mumkinligini tushuntiradi.
-

4. Rolly o‘yinlar (10 daqiqa)

Rolly o‘yin 1:

- *Vaziyat:* “Oybek va Nodira maqola o‘qimoqda. Oybek shubha qilmoqda, Nodira esa ishonmoqda.”
- O‘yin orqali: Oybek maqola manbasini aniqlaydi va haqiqatni topadi.

Rolly o‘yin 2:

- *Vaziyat:* “Timur kompyuterdan foydalanyapti. Ekranda juda qiziqarli, lekin shubhali ma’lumot chiqdi.”
 - Timur rolini ijro etuvchi o‘quvchi axborotning manbasini tekshiradi.
-

5. Blitz so‘rov (5 daqiqa)

Savollar:

1. Nega tekshirish muhim?
 2. Televizorda yolg‘on ma’lumot bo‘lsa, qanday muammoga duch kelasiz?
 3. Kompyuterdan olingan axborotni nima uchun tekshirish kerak?
-

6. Xulosa va tahlil (5 daqiqa)

O‘qituvchi yakuni:

“Har doim eshitgan va o‘qigan ma’lumotlaringizni tekshirib ko‘ring. To‘g‘ri va ishonchli manbalarni tanlang. Ishonuvchanlik yaxshi fazilat, lekin tekshirish orqali haqiqatni bilish yanada muhim.”

Dars yakuni:

- O'quvchilar "ishonish" va "tekshirish" tushunchalarini o'zlashtiradilar.
- O'quvchilar hayotda to'g'ri axborotni aniqlash, yolg'on ma'lumotlardan saqlanish va ishonchli manbalarni tanlash odatini shakllantiradilar.